

To: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
From: [redacted]
Sent: Mon 11/30/2020 7:50:36 AM
Subject: RE: Ethisch vraagstuk rondom testsamenleving
Received: Mon 11/30/2020 7:50:36 AM

prima

[redacted]
 [redacted]
 [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
 +31 6 [redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

Verzonden: maandag 30 november 2020 08:49

Aan: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

Onderwerp: FW: Ethisch vraagstuk rondom testsamenleving

Ha beiden,

Voor het overleg vandaag, ik heb nog even de suggestie van [redacted] en de omdraaiing van [redacted] meegenomen. Ik heb de COVID-wet er nog even uitgelaten, maar wel goed om dat in ons achterhoofd ter houden. Aangezien dit stuk maar beperkt afwijkt van wat de GR al heeft, stel ik voor om het onder de arm mee te nemen naar het overleg.

Groeten [redacted]

Aanleiding:

Het kabinet verkent de mogelijkheden om de samenleving waarin het virus nog steeds rondgaat meer te openen door gericht, grootschalig en frequent te testen. Daarbij is de gedachte dat mensen die zich herhaaldelijk (frequent) laten testen op de aanwezigheid van het virus (denk aan 1 à 2 keer per week) meer kunnen deelnemen aan cq toegang verkrijgen tot sociale en economische activiteiten. Het kunnen tonen van een negatieve testuitslag betekent voor wie zich voldoende frequent laten testen immers dat het risico dat zij anderen ongemerkt besmetten zeer gering is. Het bij zich dragen van een al of niet gedigitaliseerd 'coronapaspoort' zou hiervan het bewijsstuk kunnen zijn.

De gedachte is om dergelijke testprogramma's gericht in te zetten, waarbij moeten worden gedacht aan settings (lokaties, doelgroepen en omstandigheden) die risico's op hoge prevalentie van besmettingen met zich meebrengen. Te denken valt aan wijken met lage testbereidheid en hoge prevalentie, aan scholen of universiteiten, aan werkgevers waar de arbeidsomstandigheden het handhaven van de 1,5 meter belemmeren, bezoekers van verpleeghuizen, aan publieke voorzieningen zoals het openbaar vervoer of juist aan betaalde gelegenheden zoals horeca, uitgaansgelegenheden of (sport)evenementen.

In sommige van hierboven genoemde settings kan de inzet van een eenmalige, maximaal 48 uur oude negatieve, betrouwbare testuitslag worden overwogen in plaats van deelname aan een frequent testprogramma. **Momenteel wordt verkend in hoeverre het mogelijk en wenselijk is dat een digitaal negatieve testbewijs geen persoonsdata bevat (en toch niet hergebruikt kan worden door een ander).** Naast vragen over effectiviteit, uitvoerbaarheid en verdeling van schaarste roept dit ook ethische en juridische vragen op. Vragen (niet limitatief) die opkomen zijn:

- Voor welk type settings (lokaties, doelgroepen en omstandigheden) is een dergelijk testprogramma het meest gewenst?
- Voor welke type settings zou het aanvaardbaar en mogelijk zijn om deelname vrijwillig te laten zijn, en voor welke zou kunnen worden overwogen om deelname verplicht te stellen?
- **Wegen de voordelen dat het virus adequaat wordt bestreden en mensen weer meer aan economische en maatschappelijke activiteiten kunnen deelnemen op tegen het feit dat dit niet geldt voor mensen die geen negatief testresultaat kunnen tonen, en ook niet voor mensen die niet kunnen of willen deelnemen aan het betreffende testprogramma?**
- Welke ethische aspecten dienen nog meer overwogen te worden?

Wij verzoeken PM de "Commissie Ethiek en Recht" van de Gezondheidsraad het kabinet enkele ethische en juridische kaders en handvaten aan te reiken die kunnen helpen bij het maken van afwegingen waar een dergelijk testprogramma wel en niet wordt ingezet, en welke gevolgen eraan kunnen worden verbonden.

Van: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

Verzonden: donderdag 26 november 2020 10:58

Aan: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Ethisch vraagstuk rondom testsamenleving

Hoi, ik heb als eventuele toevoeging, dat wordt verkend in hoeverre het mogelijk en wenselijk is dat een digitaal negatieve test bewijs geen persoonsdata bevat (en toch niet hergebruikt kan worden door een ander). Als achtergrond info tevens dat DI onderzoekt of er in de coronawet hiervoor aanpassingen nodig zijn. Deze tijdelijke wet vervalt per 10 januari.

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: donderdag 26 november 2020 10:25

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Ethisch vraagstuk rondom testsamenleving

Ha 5.1.2e

Ik heb even meegelezen, helder verhaal wat mij betreft.
Ik zou jouw eerste vraag als 3^e stellen, voelt voor mij logischer in de opbouw.
Geen aanvullingen van mij op dit moment.

Ben benieuwd wanneer de vraag uitgaat, en de reactie natuurlijk.

Groet!

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: woensdag 25 november 2020 11:53

Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: Ethisch vraagstuk rondom testsamenleving

Ha 5.1.2e en 5.1.2e

Kunnen jullie meekijken op onderstaand stuk, wat 5.1.2e (en ik een hel klein beetje) hebben gemaakt om neer te leggen bij waarschijnlijk de gezondheidsraad. Hebben jullie nog aanvullingen hierop, dingen waar we goed over na moeten laten denken?

We hebben deze vraag nu in concept ook neergelegd bij de gezondheidsraad, maar we gaan het nog met ze bespreken, dus jullie input is van harte welkom.

Groeten 5.1.2e

Van: 5.1 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: dinsdag 24 november 2020 21:12

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Vraag voor CEG

Ha 5.1.2e

We maken voortgang denk ik! Ik heb wat in jouw tekst zitten hobbyen, komt dit uit.
Zou je ook alvast een nota willen aanmaken? En: zou je ook met 5.1.2e willen bespreken nog? Zij heeft hier ook goede ideeën over volgens mij.
Cie Ethiek en Recht van de GR klinkt wel als goede ingang. Ik doe nog even wat navraag

Gr

5.1.2e

Aanleiding:

Het kabinet verkent de mogelijkheden om de samenleving waarin het virus nog steeds rondgaat meer te openen door gericht, grootschalig en frequent te testen. Daarbij is de gedachte dat mensen die zich herhaaldelijk (frequent) laten testen op de aanwezigheid van het virus (denk aan 1 à 2 keer per week) meer kunnen deelnemen aan cq toegang verkrijgen tot sociale en economische activiteiten. Het kunnen tonen van een negatieve testuitslag betekent voor wie zich voldoende frequent laten testen immers dat het risico dat zij anderen ongemerkt besmetten zeer gering is. Het bij zich dragen van een al of niet gedigitaliseerd 'coronapaspoort' zou hiervan het bewijsstuk kunnen zijn.

De gedachte is om dergelijke testprogramma's gericht in te zetten, waarbij moeten worden gedacht aan settings (lokaties, doelgroepen en omstandigheden) die risico's op hoge prevalentie van besmettingen met zich meebrengen. Te denken valt aan wijken met lage testbereidheid en hoge prevalentie, aan scholen of universiteiten, aan werkgevers waar de arbeidsomstandigheden het handhaven van de 1,5 meter belemmeren, bezoekers van verpleeghuizen, aan publieke voorzieningen zoals het openbaar vervoer of juist aan betaalde gelegenheden zoals horeca, uitgaansgelegenheden of

(sport)evenementen.

In sommige van hierboven genoemde settings kan de inzet van een eenmalige, maximaal 48 uur oude negatieve, betrouwbare testuitslag worden overwogen in plaats van deelname aan een frequent testprogramma.

Naast vragen over effectiviteit, uitvoerbaarheid en verdeling van schaarste roept dit ook ethische en juridische vragen op.

Vragen (niet limitatief) die opkomen zijn:

- Wegen de voordelen dat het virus adequaat wordt bestreden en mensen weer meer aan economische en maatschappelijke activiteiten kunnen deelnemen op tegen het feit dat dit niet geldt voor mensen die geen negatief testresultaat kunnen tonen, en ook niet voor mensen die niet kunnen of willen deelnemen aan het betreffende testprogramma?
- Voor welk type settings (lokaties, doelgroepen en omstandigheden) is een dergelijk testprogramma het meest gewenst?
- Voor welke type settings zou het aanvaardbaar en mogelijk zijn om deelname vrijwillig te laten zijn, en voor welke zou kunnen worden overwogen om deelname verplicht te stellen?
- Welke ethische aspecten dienen nog meer overwogen te worden?

Wij verzoeken PM de "Commissie Ethiek en Recht" van de Gezondheidsraad het kabinet enkele ethische en juridische kaders en handvaten aan te reiken die kunnen helpen bij het maken van afwegingen waar een dergelijk testprogramma wel en niet wordt ingezet, en welke gevolgen eraan kunnen worden verbonden.

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @minvws.nl
+31 6 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: dinsdag 24 november 2020 13:31

Aan: 5.1 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Vraag voor CEG

Ha 5.1.2e

Wat denk je hier van:

Groeten 5.1.2e

Van: 5.1 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: maandag 23 november 2020 23:44

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Vraag voor CEG

Ha 5.1.2e

Ik denk goed om er een verhaal/kader omheen te bouwen.

Mij ontbreekt nu ook even de puf op dit tijdstip, maar heb in elk geval in mijn hoofd dat deelname aan een programma gebaseerd op frequent testen dat deelname mogelijk moet maken aan bepaalde economische en maatschappelijke activiteiten vragen met zich meebrengt. Welke in- en uitsluitingseffecten treden hierbij op? Weegt het voordeel dat de maatschappelijk weer wat verder open kan op tegen een mogelijk tweedeling tussen mensen die wel en mensen die geen negatief testresultaat kunnen tonen?

Voor welk type activiteit is een dergelijk testprogramma gewenst en zelfs te verplichten?

Kan dat voor:

-scholen

-openbaar vervoer

-werkgevers

-horeca- en uitgaansgelegenheden?

Groet

5.1.2e

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @minvws.nl
+31 6 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: maandag 23 november 2020 17:25

Aan: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

Onderwerp: Vraag voor CEG

Ha [redacted]

Hier alvast een aanzet voor de vraag:

Welke gevolgen mag het jezelf laten testen en/of het hebben van een negatieve tekstverklaring hebben voor deelname aan het maatschappelijk verkeer?

Het is verre van perfect, ik denk dat de vraag nog veel scherper moet en kan, maar mijn computer gaat zich over 5 minuten opnieuw opstarten en daarna ga ik klimmen. Maar dan heb je een begin, kunnen we vanavond en morgen verder perfectioneren. Ik zal morgen ook even druk zetten richting de contactpersoon van PG.

Even ter achtergrond de toezegging

Ethisch handelingskader testen

Toezegging op van der Staaij en heeft betrekking op het opstellen van een ethisch kader voor testen (net zoals er een ethisch kader komt voor vaccinatie). Letterlijke toezegging MVWS: *Ik ben graag bereid om dat te doen, maar ik zeg erbij dat het een dynamisch debat zal blijven, zeker omdat het testen en het vaccineren volgend jaar bij elkaar komen. Een deel van de samenleving wordt al wel gevaccineerd en een ander deel kan zich heel intensief laten testen. Dat geeft ook weer andere mogelijkheden en daarmee andere dilemma's. [...] Maar ik wil in lijn met de suggestie van de heer Segers erover nadenken of we de meer ethische reflectie hierop op een bepaalde manier kunnen versterken, zodat we ook het debat daarover op een bepaalde manier kunnen versterken en we het er naar aanleiding van een meer ethisch kader over kunnen hebben.*

Groeten [redacted]

[redacted]

[redacted]

Programmadirectie COVID-19 – Ministerie van VWS

M: 06- [redacted]

E: [redacted]@minvws.nl
